

[Kaj Rasmussen.]

af masseproduktion med alt, hvad dette indebærer af mekanisering, rationalisering, standardisering o. s. v.

Vi kan vist godt over for hinanden indrømme, at hele samfundsudviklingen simpelt hen har betydet, at det hele bliver mere og mere specialiseret. Hver enkelt af os har sit lille felt at holde sig til. Arbejdsdelingen bliver stadig mere omfattende. Vi bliver alle mere afhængige af hinanden, og der bliver større indbyrdes afhængighed inden for det økonomiske liv.

På samme måde stiller hele samfundsudviklingen større og større krav til samarbejdsviljen i alle led. Det er meget vigtigt, at den enkelte medarbejder forstår sammenhængen i virksomhedens produktion. Sandheden er vel imidlertid, at mange mennesker ikke rigtig trives på deres arbejdsplads. I alt for mange tilfælde standser det demokrati, vi ellers alle sammen betragter som en selvfølge, ved fabriksporten, og det er da helt givet, at det er noget, der berettiget føles utilfredsstillende for den medborger, der rent faktisk er indstillet på at skulle tage vare på egne forhold og også i høj grad være med til at styre det fælles samfund.

Jeg er helt enig med det ærede medlem hr. Helveg Petersen, når han i den skriftlige fremsættelsestale siger, at problemet „industrielt demokrati“ og de muligheder, det rummer for at give den enkelte adgang til medbestemmelsesret og medejendomsret, er af uhyre betydning. Øjeblikket er efter vor opfattelse faktisk inde til at påbegynde en virkelig udbygning af det industrielle demokrati. Hele tillidsmandsinstitutionen er og var et bidrag hertil. Tillidsmandsinstitutionen er stærkt udviklet i vort land og nyder jo også stor respekt hos alle parter på arbejdspladsen.

Jeg vil også gerne ved denne lejlighed understrege betydningen af den nye samarbejdsudvalgsaftale, som LO og Dansk Arbejdsgiverforening har indgået. I denne aftale er der jo netop tale om, at arbejdsmarkedets parter helt klart erkender, at forudsætningen for trivsel på arbejdspladsen er samarbejde på virksomhederne. Det bør da også være åbenbart, at den nye samarbejdsaftale er forudsætningen for, som det siges, at skabe et så effektivt produk-

tionsforløb som muligt til gavn for virksomheden, dens enkelte medarbejders arbejds- og indtjeningsforhold og for samfundet som helhed.

Ad mange veje kan det lykkes, dog først og fremmest gennem en helt igennem venlig atmosfære på arbejdspladsen. Dernæst ved afholdelse af produktionsmøder, møder med tillidsrepræsentanterne, møder i samarbejdsudvalgene og ikke mindst ved afholdelse af virksomhedskonferencer. Jeg tror virkelig på, at der kan skabes et godt klima på arbejdspladserne gennem samarbejdsudvalgsaftalen. Jeg synes ikke, det er helt urigtigt, når jeg ved denne lejlighed føler mig foranlediget til at takke organisationerne LO og Dansk Arbejdsgiverforening for resultatet.

Jeg vil også gerne hertil føje, at problematikken i det, vi taler om her, ikke alene har berøringsflader til det private arbejdsmarked, men i lige så høj grad har relation til stat og kommune, til alle de hundredtusinder af medborgere, som er beskæftiget inden for dette område.

Socialdemokratiet har af selvfølgelig grunde altid interesseret sig for disse problemer. Der har i årenes løb været holdt mange konferencer. Vi har på vore årsmøder meget interesseret beskæftiget os med problemet, og spørgsmålet vil også indgå i forhandlingerne på socialdemokratiets kongres til sommer som en ganske naturlig bestanddel af de forhandlingsemner, der tages op. Det er jo rent faktisk ikke tilstrækkeligt, at vi har det politiske demokrati. Det er fortsat rigtigt, som det ærede medlem hr. Helveg Petersen siger, at det industrielle demokrati nu må sættes i forgrunden; i den enkelte virksomhed må effektiv ledelse kombineres med demokratisk samarbejde mellem alle, som arbejder i virksomheden.

Som en generel betragtning vil jeg gerne fremhæve, at der for mig ikke er tvivl om, at alle virksomheder kan ledes på demokratisk vis. Ingen kan i dag i vort samfund være sig selv nok. I virkeligheden er det den i dag selvfølgelig demokratiske udbygning af samfundet, der skal føres over i virksomhederne. Alt i vort samfund er afhængigt af produktionens højde. Højere produktion — højere levestandard; større tryghed og større trivsel på arbejdspladserne